

Kmetijstvo.

Umno krmljenje konj.

Konj je drugače ustvarjen nego so prežvekovalci. Poslednji lahko hitro pojedjo, kar se jim položi, ker pozneje prežvekujejo. Konj pa mora sproti prežvekovati in mora zatorej počasneje jesti, da mu hrana zares tekne. Če pride hrana neprezvečena in neoslinjena v želodec, se dobro ne prekuha in zatorej dosti ne koristi. Skušnja uči, da živina mokro krmo hitreje poje nego suho, in nekateri gospodarji mislijo zatorej, da je mokra krma boljša nego suha. To je pa le pri prežvekovalcih resnično, konj pa mokro krmo preslabo zgrize in oslini in jo zatorej želodec prekuhati ne more. Konji, ki se z mokro krmo hranijo, so nekaj časa zares lepi videti, ker so od vode napeti, a s časom pa začne kujati. Za trdo delo niso, ker se hitro pote in utrudijo. Tudi kmalu konja začne ščipati v vampu. Pa še več drugih bolezni prihaja od mokrega krmljenja. Pomisliti je pa tudi treba, da se pri takem krmljenju potratijo tudi mnogo krme, kajti krma, kakor oves, ki se ne prekuha, koristi le vrabcem, ki brskajo po konjskih figah po cesti, nego pa konju. Zatorej noben pameten gospodar svojim konjem ne bode pokladal mokre krme.

Sedaj še hočemo nekoliko omeniti, kaka slama naj se daje konjem. Dobra je ovsena in ržena slama. Taka slama se tudi zaradi tega posebno priporoča, ker govedi tako dobro ne tekne. Po ovseni slami dobi mleko neki čuden okus in ta slama zatorej ni za krave. Če tudi je za konje dobra slama od obeh teh dveh žit, vendar se priporoča, da se od ovsene slame precej ne preide k rženi, kajti poslednja je težje prebavljiva, in bi nagla prememba utegnila prouzročiti kako bolezen. Ječmenova slama ni posebno dobra za konje. Pokladati se sme jim samo s senom, kajti sicer jih začne ščipati v vampu.

Kmetijske raznoterosti.

Krmljenje čebel. Vzemi 20 delov medu, 1 del fine pšenične moke in 30 delov vode, to dobro zmešaj in dobiš dobro hrano za čebele. Tako čebele krmiti je bolje nego s samim medom.

Japonski kostanj. Na Švicarskem delajo poskuse z japonskim kostanjem. Ta kostanj ima jako debel sad, pa mu ne škoduje po zimi hud mraz. Drevesce je majhno in rodi sad že tretje leto.

Kako naj se spravlja krompir? Ne koplji krompirja, dokler ni popolnoma dozorel, kajti klike krompirjeve bolezni so na zelenih listih in potem pridejo do gomolov. Krompir spravlja pri suhem vremenu. Klike krompirjeve bolezni naredo se pri vlažnem vremenu in v močno rosnih nočeh. Krompir je pa treba dobro osušiti, predno se spravi v klet. Moker spravljen krompir rajši gnije. Krompir naj se skrbno zbere, kajti od gnilega krompirja rada prehaja gniloba na zdravega. Pri izbiranju krompirja, naj se odbere tudi krompir, ki bode spomladi za seme. To je potrebno zaradi tega, ker bi se spomladi s prebiranjem pospešilo kaljenje krompirja. Krompir, kateri pa

skali, pa ni več okusen. Za seme naj se odbere le debel krompir, vendar baš najdebelejšega ni treba.

Košnja zelene krme. Praktične skušnje so pokazale, da zvečer, ako je bilo jasno, ima detelja v gorenjih delih mnogo več dušeca, nego zjutraj, da je torej bolj redilna. Zatorej je najbolje zvečer kositi deteljo za zeleno klajo, posebno če je vreme bilo ves dan jasno in gorko.

Gnojenje krompirja. Skušnje so pokazale, da krompirju ne ugaja noben umeten gnoj, ako se sam rabi, pač se pa dosežejo dobri vspehi, če se pomeša umetni gnoj z živinskim gnojem. Natronov solitar za krompir ni dober gnoj, nekaj boljše so kalijeve soli. Najboljši je še kalijev sulfat (žveplenokisli kali), najslabši je pa kainit. Vender se pa lahko reče, da tudi krompir ni posebno dober in tečen, če se mu s temi solmi gnoji.

Poučni in zabavni del.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

247.*)

4. Familija pasjih strupov. Strup kurare. Strihninci in njih strup.

Familija mlečnic se ne odlikuje niti z lepoto cvetja niti s posebnim vzrastom. V nekaterih toplih krajih so se mlečnice tako nakazile, da bi jih lahko s kakti zamenili. Kar se tiče mlečnih sokov, našle so mlečnice pravo žlahto v familiji pasjih strupov, o katerej smo že preje omenili, da so jo razdelili na več manjih familij. No pasji strupi imajo pred mlečnicami to prednost, da se odlikujejo s prekrasnim, časih nenavadnim cvéttjem, da si se kedaj pa kedaj z nenavadno obliko približujejo kaktom. Prekrasno cvetje je vpeljalo mnoge pasje strupe na vrtove, kjer so zavzeli dostojno mesto. Tudi pasji strupi imajo dosta mlečnega soka, in kar se svojstva tega mleka tiče, velika je sorodnost mej eno in drugo familijo. Brali smo, da nekateri mlečarji imajo obilo kavčuka, in kavčuk stvarjajo tudi mnogi zastopniki v familiji pasjih strupov. In število teh pasjih strupov, kateri nam kavčuk dadó, mnogo je večje in dosta potov je tudi sam kavčuk boljši od onega iz mlečarjev.

Razen teh rastlin, katere imajo obilo kavčuka, ima mej pasjimi strupi tudi še takih, v katerih so mlečni sokovi sladki in ugodni ter se morejo kot mleko piti, kar smo našli tudi pri nekaterih mlečarjih. Pri tretjih pa so mlečni sokovi polni najgroznejšega strupa. V gozdih angleške Gujane raste lepo drevo, ki je Indijanci zovejo „hya-hya“. To drevo ima izredno množino belega mleka, katero ni škodljivo: divjaki je radi pijejo. Na Cejlonu raste drugo mlečno drevo, čegar mleko je boljše in tečnejše. Singelezi vele temu drevesu „kiriaghuma“, a Burman pripoveda, da to mleko upotrebijo mesto kravjega.

V Gujani in Braziliji pripravljajo domačini strašne strupe, in to od rastlin, katere gredó v familijo pasjih strupov. Mej temi strupi so najbolje na glasu „worara“

*) V zadnji številki se je po pomoti namesto 246 tiskalo 245.